78α

Κυάνεαι πέτραι. Φινεύς. Αγηνορίδης. Κλεοπάτρα. Φινεΐδαι. Σαρπηδών. Ζήτης, Κάλαϊς. Σαλμυδησσός (ο) Πλήξιππος Πανδίων Γαρύμβας. Άσπονδος.

«Τον περί Φινέως (Φινέως, Κλεοπάτρας κτλ.) μύθον άλλοι άλλως διηγούνται των παλαιών. Πρβλ. Απολλοδ. Βιβλ. 3. 15. 3. Διοδ. Σικελ. 4. 43. 44. Σχολ. Απολλ. Ροδ. 2.178, Σχολ. Αντιγ. στ. 981. Εξ όσων δε λέγει ενταύθα ο Σοφοκλής ή και εν άλλαις τραγωδίαις έλεγεν, καθ' α άλλοθεν μανθάνομεν, ο μύθος έχει ώδε πως. Ωρείθυιαν την θυγατέρα του Ερεχθέως βασιλέως των Αθηναίων παίζουσαν επί του Ιλισσού ποταμού αρπάσας ο πτερωτός Βορέας απήγαγεν ες Θράκην κατά τον Αίμον το όρος Σαρπηδόνα πέτραν (πρβλ. Ηρωδιανόν περί μονήρ. λέξεως — εν Τριπτολέμω «ημίν δ' εν άκροις ένθα Σαρπηδών πέτρα» απόσπ. Σοφοκλ. 571 Dind. Φερεκύδ. παρά τω Σχολ. Απολλ. Ροδ. 1.211). Εκ ταύτης η Ωρείθυια γεννά υιούς μεν Ζήτην και Κάλαϊν πτερωτούς και αυτούς, θυγατέρα δε την Κλεοπάτραν ην τραφείσαν εν τοις άντροις της Σαρπηδόνος πέτρας και ωκύποδα ούσαν εξ ίσου τοις αδελφού, έγημεν ο εν τω Σαλμυδησσώ πόλει της Θράκης μακράν του στόματος του Ευξείνου Πόντου και των ενταύθα δύο νησιδίων των Κυανέων ή Συμπληγάδων πετρών κειμένων ωκισμένη, βασιλεύων Φινεύς ο Αγηνορίδης· ω εξ αυτής εγένοντο δύο παίδες καθ' άλλους μεν Πλήξιππος και Πανδίων ή Γαρύμβας και Άσπονδος κατά δε Σοφοκλέα (παρά Σχολ. Απολλ. Ροδ. 2.178 « ε

Σοφ. Αντ. εκδ. Σεμιτέλ. σ. 310 –

Φινεύς. Κυάνεαι.

Ἰδαία. Ὄαρθος. Κράμβις. Πλήξιππος.

ἐπηρώθη δὲ ὁ Φινεὺς τοὺς υἱοὺς κατὰ μὲν ἐνίους ὑπὸ τῆς Ἰδαίας,
διὰ τὸ σφῶν χρόνον αἰτιᾶσθαι μᾶλλον ἢ ἡ βλέπειν· κατὰ
δὲ ἐνίους ὑπὸ ἐσθλημένους Περσεῖ. Σοφοκλῆς δὲ υἱοὺς τοὺς ἐκ
Κλεοπάτρας υἱοὺς ἐθώρησεν Ὄαρθον (ἐθώρησε Παρθένιον
H. Keil) καὶ Κράμβιν, τοὺς ... Ἰδαίας τῆς αὐ-
τῶν μητρυιᾶς.) Ὄαρθος καὶ Κράμβις ... Καθ' ἃ
τὰ ... Διόδωρος ... λέγει (4. 44) ... τὸ δὲ τε-
λευταῖον γραφῆσαν τὰ (τὸν τοῖς Ἀργοναύταις συστρατεύ-
οντα Ἡρακλέα) τῶν βασιλέων τὴν μὲν Κλεοπάτραν
ἐκ τῆς φυλακῆς ... 23) ὁ δὲ Σοφοκλῆς
ὑπαινίσσεται δι' ὧν ... ἐν τῷ ἄσματι ... γ. στίχ.
κα. γ. 977 λέγει τὴν Κλεοπάτραν ... Φι-
νεὺς καθεῖρξεν ἐν ... ἐν φυλακῇ, ἀλλ'

966 – Παρὰ δὲ Κυανέαιν σπιλάδοιν διδύμας ἁλὸς
968 ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρῃκῶν
969 – Σαλμυδησσός, ἵν' ἀγχίπολις
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἕλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
975 – ἀραχθέντων ὑφ' αἱματηραῖς
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

Φινεύς. Κυάνεαι.

Εἰδοθέα. Ἰδαία Τυμπανισταί Ἅρπυιαι.

Κατὰ δὲ τακόμενοι μέλεοι μελέαν πάθαν
κλαῖον Κλεοπάτρας ἀνυμφεύτου.
ἁ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχεγόνων
ἄντασ' Ἐρεχθειδᾶν
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη· θυέλλαισι δ' ἐν πατρῴαις
Βορεάδαν ἅμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κἀπ' ἐκείνᾳ
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὦ παῖ.

αὐτῇ δὲ ἐπέγημεν Εἰδοθέαν τὴν Κάδμου ἀδελφήν, ἥτις λέγει ὁ Σχολιαστὴς (σ. 980) ἣν αὐτὸς ὁ Σοφοκλῆς μνημονεύει ἐν Τυμπανισταῖς, ἥτις ἐξ ἐπιβουλῆς τυφλώσασα τοὺς Κλεοπάτρας παῖδας, ἐν τάφῳ καθεῖρξεν. Κατ' ἄλλους δὲ ἡ δευτέρα σύζυγος τοῦ Φινέως ἐκαλεῖτο Ἰδαία ἡ τοῦ κόρη τοῦ Δαρδάνου βασιλέως τῶν Σκυθῶν. Ἐτύφλωσε δὲ τοὺς Φινείδας ἡ Εἰδοθέα μισοῦσα αὐτοὺς ὡς μητρυιὰ προγόνους. Καθ' ἃ δὲ ἄλλοι λέγουσι, ἡ τὸν Φινέα εἶχε σύμφωνον πρὸς τοῦτο καταψευσαμένη τῶν προγόνων ὡς πειρασάντων αὐτήν. Τὸν μῦθον τοῦτον, ὃ ἐνταῦθα γνωμικῷ τῷ τρόπῳ ἠ-γατο ὁ Σοφοκλῆς, ἐπραγματεύθη δραματικῶς ἐν τοῖς Τυμπανισταῖς ἢ τῷ πρώτῳ Φινεῖ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ Φινεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ Φινέως ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν.

Φινεύς, Κυάνεαι

Ἄξεινος

Πρβλ. τὰ ἑξῆς Πινδάρου Πύθια. 4.
361 κ. Σὺν Νότου δ᾽ αὔραισιν ἐς Ἀξείνου στόμα πεμπόμενοι
ἤλυθον· ἔνθ᾽ ἁγνὸν Ποσειδάωνος ἕσσαντ᾽ ἐναλίου
τέμενος
φοίνισσα δὲ Θρηικίων ἀγέλα ταύρων ὑπᾶρχεν
καὶ νεόκτιστον λίθων βωμοῖο θέναρ.
ἐς δὲ κίνδυνον βαθὺν ἱέμενοι δεσπόταν λίσσοντο
ναῶν
συνδρόμων κινηθμὸν ἀμαιμάκετον
ἐκφυγεῖν πετρᾶν. δίδυμαι γὰρ ἔσαν ζωαί, κυλινδέσκοντο
τε κραιπνότεραι
ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων στίχες· ἀλλ᾽ ἤδη τελευτὰν
κείνα ναυτᾶν
ἡμιθέων πλόος ἄγαγεν. ἐς Φᾶσιν δ᾽ ἔπειτεν
ἤλυθον.

Ἀφ᾽ οὗ τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ Φινέως διεξέπλευσαν σῶοι δι᾽ αὐτῶν οἱ Ἀργοναῦται, ἐστάθησαν ἀκίνητοι. — .
Ἔκειντο δὲ αἱ Κυάνεαι πρὸς τῷ στόματι ἤτοι εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου κατὰ τὸ βόρειον ἐκεῖ ὅπου ἡ ἄκρα τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου πλησίον τοῦ ἐπὶ ἑκατέρας ἀκτῆς ἱεροῦ ἔνθα γε τὰ μάλιστα στενοῦται ὁ πορθμός, καὶ ὅθεν ἀνοιγόμενος πλατύνεται ὁ Πόντος. Πρβλ. Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν ὅστις ἐφ᾽ οὗ ἐμνήσθη τοῦ Θρακικοῦ Βο-

Φινεύς. Κυάνεαι.

πάρος ἐν ς. 142 ἐξακολουθεῖ λέγων ὧδε ·

στεινότατος δὴ κεῖνος ἁπάντων ἔπλετο πορθμὸς
τῶν ἄλλων, οἵ τ' εἰσὶ πολυκλύστοιο θαλάσσης
Κυανέας ὅθι μῦθος ἀναιδέας εἶν ἁλὶ πέτρας
πλαζομένας καναχηδὸν ἐπ' ἀλλήλῃσι φέρεσθαι
ἐκ δὲ τοῦ ἀγόμενος παρατείνεται ἀντολίηνδε Πόντος
πολλὸς ἐὼν καὶ πολλὸν ἐπ' ἀντολίης μυχὸν ἕρπων.

Στραβ. 7, 6. 1. „αἱ δὲ Κυάνεαι πρὸς τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ Εὐρώπῃ πρόσεχες, τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Βυζαντίων καὶ τοῦ ἱεροῦ τῶν Χαλκηδονίων." ὁ δὲ Πομπώνιος Μέλας (de sit. orb. II 7. 2 κτλ.) λέγει contra Thracium Bosporum duae parvae parvoque distantes spatio concurrere et Cyaneae vocantur et Symplegades. Κυάνεαι μὲν ἐκλήθησαν αὗται ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν (πρβλ. Σχολ. Ἀπολλ. Ροδ. Ἀργ. 2. 317, κυανέων ἐκ καὶ νῦν οὐσῶν τῶν ἐνταῦθα πετρῶν καὶ αὐτῶν. Ἐκ δὲ τῆς μυθολογουμένης ἰδιότητος τὸ κινεῖσθαι ἢ συμφέρεσθαι ἐκλήθησαν καὶ Συμπληγάδες. Παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς εὑρίσκονται καλούμεναι οὐ μόνον ἁπλῶς Κυάνεαι ἢ Συμπληγάδες (μετὰ τοῦ ὀνόματος „πέτραι" ἢ καὶ ἄνευ αὐτοῦ) ἀλλὰ καὶ ἀμφότερα ἅμα Κυάνεαι Συμπληγάδες οἷον παρ' Εὐριπ.

Κυάνεαι. Φινεύς.

Μηδ. 2. Αργ. Γ. 241, κατά δε τον Nauck εν Μηδ. 1263 και τα "τρία Κυανέων συμπληγάδων πετρών". Εκ της ιδιότητος ταύτης απενέμοντο αυταίς υπό των παλαιών ή τα επίθετα "πλαγκταί, συνορμάδες, σύνδρομοι" (κυρίως δε Πλαγκταί φαίνεται ότι εκλήθησαν εν τοις μεταγενεστέροις χρόνοις αι Θρακικαί Κυάνεαι κατά μεταφοράν του ονόματος από των Σικελικών κυρίως λεγομένων Πλαγκτών). Όπου κατά τον Σχολ. Ευριπ. Μηδ. 2 ο Σιμωνίδης εκάλεσε "συνορμάδας" τας Κυανέας, ο δε Πίνδαρος Πυθ. 4, 208 "συνδρόμων πετρών". ο δε Ευριπ. Ιφιγ. Τ. 124 "πόντου δισσάς συγχωρούσας πέτρας Ευξείνου" ή Τ. 421 "πέτρας τας συνδρομάδας" κ. Θεοκρ. Ειδ. 20(22) 27 "πέτρας εις εν ξυνιούσας". Ηρόδ. 4. 85 "τας Κυανέας καλεομένας, τας πρότερα πλαγκτάς Έλληνες φασί είναι". Διονυσ. Περιηγ. 135 "πλαζομένας πέτρας". Απολλ. Ρόδ. Αργον. 2. 595 κε "εν δ' άρα μέσσαις πληγάσι δινής θέεν ρόος". Περί δε του αριθμού των Κυανέων διαφωνούσιν οι παλαιοί συγγραφείς, και οι μεν λέγουσιν ότι δύο πρότερον ούσαι αι Κυάνεαι, αφού επαύσαντο κινούμεναι, ηνώθησαν εις μίαν, ήτις έκειτο παρά τη της Ευρώπης ακτή, οι δε ότι και εν τοις ύστερον χρόνοις δύο ήσαν αι Κυάνεαι ικανώς διέχουσαι αλλήλων, η μεν παρά τη της Ευρώπης ακτή, η δε παρά τη της Ασίας.

Κυάνεαι. Φινεύς.

Και των μεν λογίων αρχηγέταις Τιμοσθένης ο Ρόδιος ο ναύαρχος Πτολεμαίου του Φιλαδέλφου (πρβλ. Σχολ. εις Θεόκρ. Ειδ. 13, 22 "Τιμοσθένης δέ φησιν αυτό το ιερόν ώσει στάδιον είναι νησίδιον σκοπελώδες, καλείσθαι δε τας πέτρας Κυανέας". Τον Τιμοσθένη ακολουθεί ο Αρριανός (Περίπλ. Ευξ. Πόντου κεφ. 37). Απολλώνιος ο Ρόδιος (πρβλ. Αργον. 2,604 κ.ε. ένθα λέγει ώδε "πέτραι δ' εις ένα χώρον επισχεδόν αλλήλησιν

νωλεμές ερρίζωθεν ο δη και μόρσιμον ήεν

εκ μακάρων, ευτ' άν τις ιδών δια νηΐ περήση."

Αμμιανός Μαρκελλίνος (Rer. gest. XXII, 8, 15 hi scopuli, quum eos Argo prima omnium navis praeterisset innoxia, immobiles turbine circumfracto stetere concorporati, ut eos aliquando fuisse diremptos nulli nunc conspicantium credant, nisi super hoc congruerent omnes priscorum carminum cantus.) Αριστείδης ο ρήτωρ (λογ. γ. τομ. 1. σελ. 35 εκδ. Dind) και άλλοι τινές. Της ετέρας δε γνώμης είναι Απολλόδωρος (Βιβλ. 1, 9, 22) Θεόκριτος (Ειδ. 13-21 κε) Στραβ. κν. χωρ. Πτολεμαίος (Γεωγρ. 3.11 σ. 217 Nobbe "νήσοι δε παράκεινται τη Θράκη υπέρ κατά τον Βόσπορον η ... τέρα των Κυανέων νήσος νγ, γ. κγ γ' ιδ"). Διονύσιος ο Βυζάντιος (fr. 54 Mueller) και άλλοι. Καθά δε οι νεώτεροι περιηγηταί παρετήρησαν και βεβαιούσιν, ουδέν ή σχεδόν ουδέν ίχνος της Ποιητικής Κυανέας ... πλείονα περί των Κυα-

Κυάνεαι. Φινεύς.

νέων εὑρήσεις ἐν Friderici Wieseleri commentat. de Cy-
aneis sive Symplegadibus ἐν ind. scholl. acad. Georg. Aug.
per semestr. aest. MDCCCLXXIX.

Σπιλάδων ἀντὶ τοῦ πετρῶν ὡς ἄλλοι τε γραμματικοί.
καὶ ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖται λέγων ὧδε· σπιλάδες· αἱ περιεχόμεναι
τῇ θαλάσσῃ πέτραι" Καὶ συνήθως μὲν αἱ Κυάνεαι λέγονται
ὑπὸ τῶν παλαιῶν πέτραι, ἔστι δὲ Κυάνεαι πέτραι, ἢ ἁπλῶς
Κυάνεαι ὑπονοουμένου τοῦ πέτραι· ὁ δὲ Πτολεμαῖος [?] λέγει αὐ-
τὰς νήσους· ὁ δὲ Στράβων νησίδια (7. 6. 1). ὁ δὲ Σχολ. εἰς Πινδ.
Πυθ. 4. 370 νησίδια σποράδην· ὁ δὲ Τιμοσθένης ὁ Ῥόδιος
(Σχολ. Θεοκρ. ειδ. 13. 22) νησίδιον σπογγῶδες, ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος
(Βιβλ. 1. 9. 22) πέτρας ὑπερμεγέθεις· ὁ δὲ Θεόκριτος (ειδ. 13. 24)
χοιράδας. ὁ δ' Ἀπολ. ὁ Ῥόδιος (2. 568) σπιλάδας κ. κοῖλαι σή-
ραγγες ὑπὸ σπιλάδας τρηχείας" λέγων.